

Trestný čin pomluvy podle §184 tr. zák.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá zněním a úlohou trestného činu pomluvy v trestním právu. Protože se kvůli objektivní stránce trestného činu a typu jeho chráněného objektu jedná o bagatelní trestný čin, a v posledních 15 letech se opakovaně uvažuje o jeho vyškrtnutí z trestního zákoníku, autorka práce si klade otázku, zda je stávající skutková podstata pomluvy v trestním právu postradatelná či nikoliv.

První kapitola této práce je věnována základnímu právu na zachování lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a ochraně jména. Po představení a vzájemném odlišení jmenovaných institutů následuje shrnutí historického vývoje trestněprávní úpravy ochrany cti. Jeho cílem je zaznamenat, jakým způsobem se formulace trestného činu pomluvy vyvíjela od vzniku První republiky až do současnosti, a současně přiblížit nejdůležitější důvody, které vedly zákonodárce po Sametové revoluci k rozhodnutí trestný čin pomluvy v trestním zákoníku i nadále ponechat.

Stěžejní část této práce představují dvě následující kapitoly, ve kterých se autorka zabývá současnou úpravou ochrany cti a dobré pověsti dle českého právního řádu a podrobnou charakteristikou skutkové podstaty trestného činu pomluvy. Autorka zde poukazuje na nedostatky soukromoprávní i veřejnoprávní úpravy, které se ukazují v praxi, a snaží se nastínit jejich možná právní řešení. Nakonec autorka dochází k závěru, že soukromoprávní ochrana cti sama o sobě bez možnosti využití institutů a nástrojů typických pro právo veřejné v případě pomluvy nepředstavuje dostatečnou záruku spravedlivé ochrany osobnostního práva na čest a dobrou pověst, a je tudíž vhodné trestný čin pomluvy v trestním zákoníku i nadále zachovat. Obavy z možného zneužívání skutkové podstaty pomluvy ze strany poškozených a z přílišného zatěžování orgánů činných v trestním řízení autorka rozptyluje poukázáním na dostupné statistické údaje Policejního prezidia České republiky, které dle jejího názoru svědčí o pravém opaku.

Na závěr práce se autorka kriticky zamýšlí nad návrhy, které se týkají budoucí možné trestněprávní ochrany cti a zavedení nových institutů trestního práva procesního, jejichž aplikace má připadat v úvahu zejména v případech spáchání bagatelních trestných činů. Autorka se domnívá, že posílení postavení poškozeného novými instituty jakými jsou například soukromá žaloba, subsidiární obžaloba nebo zahájení trestního stíhání na návrh

poškozeného nejsou šťastným řešením. Tyto instituty totiž představují výjimky z aplikace hlavních procesně-právních zásad a pojetí jejich právní úpravy nemůže dle názoru autorky v praxi umožnit dosažení cílů, které si autoři těchto návrhů od zmíněných institutů slibují. Kladně se autorka staví k zavedení nové skutkové podstaty, která by vedle trestného činu pomluvy chránící čest a dobrou pověst lidí, chránila dobrou pověst také uměle vytvořených právních subjektů. Tento návrh je opřen především o aktuální nedostatek současné právní úpravy, kdy mohou právnické osoby pomluvu spáchat a být za to odsouzeny, ale v případě, kdy jsou pomlouvány ony samy, byť s vážnými a mnohdy až existenčními dopady, jsou odkázány pouze na právní ochranu dle civilního práva.

Klíčová slova: trestný čin pomluvy, čest, dobrá pověst.